

PER JAER.
5 FR.
voor St-Truiden.

HET REGT

NIEUWS- EN AENKONDIGINGS-BLAD.

VADERLAND. GODSDIENST. VRYHEID.

Dit blad verschijnt tweemaal per week, des Woensdags en des Zaterdag, by den Opsteller-Uitgever, Hrn. DE COCQ CRETEN, te St-Truiden. — Jaerlyksche inschryving voor St-Truiden, 5 fr.; vrachtyr voor alle andere plaatsen des ryks, 6 fr.; voor Holland, 7 fr. 50 c. — Prys der insertie, 15 centiem den drukregel; 40 centiem de reklamen. — Brieven, artikels, geld, enz., vrachtyr toe te zenden.

ONZE GEESTELYKHEID.

Ten spyt der aanvallen en der smaed- en scheldwoorden der liberale drukpers behoudt de geestelykheid nog het betrouwen en den eerbied der bevolkingen.

Er bestaat in de zamenleving hoegenaemd geene instelling, die aen een dusdanig stelsel van lastering en kwaedspreken prys gegeven, eraen zou kunnen weérstaen. Veronderstelt dat de magistratur iederen dag door de tanden van het journalismus getrokken wordt; veronderstelt dat iedereen dag de geregshoven gehoord, gekaekslaegd en als eene wandadige komedie behandeld worde; veronderstelt dat de regters als doortrapte geldhonden, gereed op ieder oogenblik om het volk uit te stroopen, afgeschilderd worden, meent gy dan dat de majesteit der wetten en het aanzien der magistraetspersoonen niet zou gekwetst worden, niet zou lyden door die stelselmatige lasteringen en door die alle daeg hernieuwde beschimpingen? Wat zou er gebeuren indien men tegen den regterlyken stand de feiten eniger zynen leden deed gelden?... Alle regtschappen man zal met ons overeenstemmen: een dergelyk systeem, zes maanden lang in voege gezet, ware genoeg om de geregshoven in minachting te brengen, en hun die zedelyke autoriteit te benemen welke de beste bekrachtiging der besluiten en vonnissen uitmaakt.

Wel nu, sedert eenige jaren is de belgische geestelykheid het mikpunt eener dusdanige eeroovende en lasterende zamenweering. Er is niet eene harer daden welke men niet mismaekt om ze tegen de geestelyken kunnen in te roepen; er is niet eene harer woorden welke men niet verknoot, van zin verandert en als het ware met adderspog bestrykt; haer stilzwygen zelfs is een misdryf en om den laster tegen den priester doen op te houden moest hy zelf ophouden te bestaan.

Dank aen de gezonde rede der bevolkingen, dragen deze aenhoudende aanrandingen niet de vruchten welke het liberalismus ervan verwachtte. De priester is nog geëerbiedigd, bemind en gezegend te midden onzer. Nogtans moet men zich geene ydele herschenschimmen voorstellen. De sterkste gezondheidsstellenissen kunnen aen geen altyd durenden, altyd werkenden ziekverwekkenden invloed weérstaen. De druppel water knaegt op den duer den steen door en het gift der liberale lastertael doorvreet allengskens het geweten des volks. Hoevele mannen bestaan reeds niet, in wier oogen de priester een paria schynt tegen wien alles geoorloofd is! Hoevele zoogenaemde apostelen der verdraegzaamheid welke de schemer van eenen toog met toorn ontvlamt en met razerny bezieit!

Niet alleen onder het godsdienstig maar ook onder het maatschappelyk opzigt bestaat een kenmerk, een voorteken wiens gewigt aen ernstige verstanden niet ontsnapt. De priester vertegenwoordigt in de samenleving de zedelyke autoriteit en geene stoffelyke autoriteit bestaat die deze vervangen kan. De mensch gehoorzaemt aen hem die namens God spreekt, maer de mensch gehoorzaemt

niet aen den mensch. De wil die zich voor de godsdienstige wet buigt, verzet zich tegen de wet van den sterksten.

Wat ons kristenen betreft, de toestand en de tyd die wy beleven leggen ons groote pligten op. Wy kennen den priester, wy weten wat al wetenschap, zelfopoffering en deugd de rangen der geestelykheid bevatten. Welnu, laten wy het ons meer dan ooit tot eene pligt rekenen — pligt overigens gemakelyk te vervullen door een regtschapen hart — de geestelykheid te vereeren. Laten wy haer onze vereering en liefde tot een bolwerk opwerpen tegen de aanvallen welke haer aanranden. Beschouwen wy als ons zelve aengedaen allen smaed tegen onze vadersen in het geloof uitgebraekt, tegen hen die wy in de gewigtige omstandigheden van het leven aen onze zyde vinden, tegen hen die ons gedoopt, ons de eerste communicatie uitgereikt, ons huwelyk gezegend, hy de wieg van ons kroost gebed hebben en nog op onze grafstede zullen bidden by aldien dat hun de vryheid van bidden nog gelaten wordt! Hoevele gelegenheden doen zich dagelyks op om onze erkentenis en eerbied te toonen! Hoevele handelwyzen heel eenvoudigh in schyn en die heden nogtans, in tegenwoordigheid van den tegen den priester gevoerden oorlog de betoekenis van eene protestatie en van een voorbeeld verkrygen!

En waarom zouden wy het eerst niet opstaan om deze protestatie te doen, om dit voorbeeld te geven? Zou het aen de katholyke drukpers, aen onze nederige maer tevens vurige verknochtheid niet geoorloofd zyn zich als tolk van het getrouwe volk daer te stellen en aen onze bewonderenswaardige belgische geestelykheid te zeggen: « O gy, die dien zwaren last draegt, gy die in het zweet uws aenschyns het veld van den Goddelyken Meester vruchtbaer maekt, laet u niet overweldighen noch door de droefheid, noch door den misdoel!

Naest hen die u vermaledyden, staen zy die u met zegeningen overluden; naest hen die u haten zyn zy die u beminnen; naest hen die God lasteren vindt men hen die bidden en dank zy den hemel deze laetste zyn nog in ons geliefd Belgie het meest in getal. Schudt als een ydel stof de beschimpingen der ondankbaerheid van uwen mantel af, maer bewaert in uw hart de uitdrukking onzer eerbiedige en kinderlyke toegeneendheid, bewaert er de dankbetuigende liefde der armen wier honger gy gestild, der bedrukten, wier tranen gy afgedroogd, der zondaren wien gy vergeving verleend hebt.

En indien wy onder duizenden een naem mogten kiezen om met eenen krans van eerbied en liefde te bekroonen, dan zouden wy gaen nederknien aen den voet van dat bed van smarten waerop in dit oogenblik een kampvechter der heilige stryden, voornaemlyk als mikpunt dienende aen de vuil lastertael der goddeloze drukpers, lydend uitgereikt ligt. Ja, wy zouden aen den uitstekenden bisschop van Brugge willen herzeggen wat liefde en bewondering de belgische katholyken voor hem gevoelen; wy zouden aen de gedwongene hulde der liberale razerny het ongedwongene en vrywillige gerucht onzer dank-

baerheid willen mengen; wy zouden, indien onze gebeden de herstelling eener voor de kerk zoo kostbare gezondheid niet konden verkrygen, ten minsten het lyden en de pynen van den eerbiedwaardigen zieken willen verzachten, en door de uitstortingen onzer hartgevoelens, hem in de aerdsche vertroosting eenen voorsmaek der hemelsche blydeschap en belooningen geven!...

EEN AENSLAG. CATHOLIEKEN, PAST OP!

Onder dezen titel: « Een staatkundig waegstuk, » maekt de *Monteur de Louvain* kenbaar dat de party van beweging, vooraleer de Kamers te ontbinden, zich voorstelt overal waer het mogelyk is valsche kiezers te maken, ten voordeele der liberale doctrinaire ministeriële opinie.

De party die tracht geheel het land in opschudding te brengen draegt ons openlyk met de ontbinding en met eene staatkundige streek tegen de maend van juny. Dewyl de herziening der keizerslysten voor 1864 van den 1 tot den 15 april moet plaats hebben, gaen de ministeriële liberalen die gelegenheid te baet nemen om een groot getal valsche kiezers op de kieslysten te brengen om zich aldus van den zegoprael te verzekeren.

Hetgeen in 1862 en 1863 te Leuven en op veel andere plaatsen is geschied, bewyst zonneklaer dat het liberalismus in het geheel niet scurpuleus is voor wat de inschryvingslysten betreft; het is dus hoogst noodig dat de konservateurs van nu af al de noodzakelyke maatregelen nemen een met zorg en nauwkeurigheid der keizerslysten onderzoeken, ten einde de uitschraffing der namen te vragen die ten onrege zonden opgebracht worden en er degene te doen opstellen die achtergelaten zyn. De liberalen zullen niet oopenlyk de valsche kiezers te doen uitschraffen, nemen ondertussen al de personen die op de lysten gebleven zyn deel aen de kiezing. 't en gebeurt niet zelden dat de politieke gezindheid in die zaak eene groote rol speelt, dat men zich dikwyls moet wenden naer het lof van verbreking, 't welk de partijen verzendt voor eene andere bestendige deputatie, en 't en is maer zes maanden daarna en zelfs nog langer vooraleer er eene beslissing genomen wordt.

Dat onze vrienden dan op hunne hoede zyn, Geene goedkeuring der budjetten tenzy dat men te voren op eene klare duidelyke en onwederroepelyke manier beloofd dat het staatkundig waegstuk dat het zweerd van Damocles hangende over het hoofd des parlementes, weér in de scheede zal gesteken worden, — tenzy M. Frère de uitdrukkelyke verpligting, zal genomen hebben van de beweging in het land te stillen, in plaats van 'ze meer en meer op te wekken.

Dat men zich herinnere het bewys van goede trouw dat de linkerzyde in begin van den zittig aen de regterzyde heeft gegeven. Heeft zy rekening gehouden van de edelmoedige gevoelens der regterzyde aen dewelke zy verschuldigd was de goedkeuring der kiezing van Gent,

zy die, zonder eens om te zien, al de antiministeriële kiezingen verbroken heeft?

« Vergeten wy het niet te veel vertrouwen geeft aenleiding tot de bitterste teleurstelling. Toen de Kamer den eersten maert vergaderd zal zyn, zal het ministerie de stemming vragen der budjetten, maer wy verhoopen dat de regterzyde, vooraleer dezelve te stemmen, hare pligten zal weten te kwyten en staatkundig waegstuk zal doen mislukken waarmede het doctrinaire liberalismus het land bedreigt. De konservateurs en mogen ook niet vergeten dat M. Frère tracht uit dien onregelmatigen toestand eene toevalligheid te doen ontstaan om hem wederom aen het staetbewind te brengen. »

Een antwerpsch blad kondigt de volgende tyding af, waer van wy aen hetzelfde natuurlyk de verantwoordelykheid overluden:

« Een persoon in staet om goed onderrigt te zyn wegens hetgeen er in het ministerie van oorlog omgaet, verzekert wy dat men aldaer duchtig aen het werk is, opdat, by de eerste gebeurtenis, by het minste woord, men binnen de acht dagen tyds verscheidene klassen van militie onder de wapens zou kunnen roepen en alles in gereedheid brengen om het leger op oorlogsvet te stellen.

Men houdt zich voornaemlyk bezig met schikkingen te nemen opdat de ruitery en de artillerie beoorlyk gemonteerd worden. Er zou spraek zyn het tydstip der remontering een jaar te vervroegen. De besluiten van bevorderingen en benoemingen liggen reeds gereed, zy moeten maer alleenlyk meer geselekt worden.

By het minste oorlogsgerucht, by de geringste betooging van het fransch leger op de grens van den Rhyne, zullen de helft onzer officieren bevorderd worden tot eenen graed hooger dan dengene dien zy thans hebben, on eene menigte onder-officieren van alle wapens zullen onderluitenanten worden benoemd. »

KULLAGIE.

De lieve bloemaend van mei lokte met hare streelende zonnestralen de botten uit de takken, de blaren uit de botten en de bloem uit de blaren. Het gepluimde en zangerig burgerschap der vogelen was in volle werk met het timmeren zynen nestjes. Eenigen zelfs hadden reeds hun wollig en grasgebouw tusschen linden, populieren en kastanieboomen opgetrokken en hunne beoorlyke blauw- en roodgestippelde eitjes, zachte hoop van een vliegend en zingend huisgezin, vroegtigdig byeen geteeld. Maer tusschen de groene vork van eenen breedgetakten en hoogen noteboom stond onverwacht een nest, waer

Mechelen, 28 February 1864.

Heer Opsteller,

Indien ik myne onervarenheid alleen te rade ging, zou nooit iets van myn maeksel in 't licht komen. Nu nogtans darf ik 't voor den eersten keer van myn leven bestaen. In de maend Augusti laetsleden had ik het geluk op het Kongres der Katholyken te Mechelen tegenwoordig te zyn. Daer zegde de welsprekende heer Mermillod: « Ah! lieve jongelingen (ik weet dat er h er zyn), zoo gy uw hert voor het welzyn der Kerk voelt kloppen, al hadt gy maer eene onbeschaefde voordragt, een pas ontloken talent, komt, rigt u tot de Kerk en zegt haer: Moeder, ziehier myne pen! ze is een' degen weerd! *Mère, voici ma plume! elle vaut une épée!* » Myne ziel werd door die aemoedigende woorden zoo zeer ontstoken, dat ik ook voornam het myne (hoe gering ook) tot het verdedigen van het ware, het goede en het schoone by te dragen. Mogte gansch de katholyke jongheid den wensch des eerwaarden redenaers beantwoorden!

Uw geacht blad, heer Opsteller, geeft my de gunstige gelegenheid om dit besluit ten uitvoer te brengen. Inderdaed uwe leus *Godsdienst, Vaderland, Taal* is de myne: gy zyt *Katholyk, Belg, Vlaming*, en ik ook.

Ik hoop dan (voor zooveel het buiten myne studie-uren pas geeft, en gy eene plaats in uw geacht blad aen myne stukjes gelieft te verleenen) van u van tyd tot tyd iets op te zenden, nu ernstig, dan kluchtig, nu voor den geest, dan weér in den zin dier lieve artikels waerin eene vrouwenhand, de gewaerwordingen van een gevoelvool hart in gevoelvolle woorden weet uit te drukken.

Van nu af aen doe ik myne belofte gestand. In 't gedeelte van uw geacht blad, *Hart en Gevoel*, voor opschrift voerende, stond over eenige dagen het begin eener overzetting der fransche romance *Près d'un berceau*. Dit gaf my goesting om eens te beproeven gansch dit be-

vallig stukje in 't vlaemsch over te brengen. Ik zend het u hier. — Ik heb er nog een ander gedicht (indien ik het zoo heeten durf) bygevoegd, nit de geschiedenis van de Polakken getrokken, van dit volk dat over twee eeuwen magtig genoeg was om anderen by te staen, en nu, in zynen heldhaftigen stryd voor *Godsdienst, Vaderland en Taal* van alle mogendheden verlaten, door barbaersche Russen meer en meer afgemarteld wordt.

Ontvang, heer opsteller, de verzekering myner hoogachting.

Uw dienaar,

JAN VAN W., student.

BY EENE WIEG.

Gelyc de visscher, als de nevels vlieden,
De vroegste zonnestralen gaet bespieden
En daerin hoop op helder weder vindt,
Zoo staert uw moeder in uw toekomst, kind!...
O engeltje, wat zult ge op aerde wezen?
Vreëlievend, of als oorlogsmant te vreezen?
Verliefte ridder! Priester aen 't altaer?
Beroemde dichter? veldheer? generael?
Myn engeltje, intusschen, doe
Op mynen schoot uwe oogjes toe.

Ik kan het krygsvuer in zyn bliken lezen,
Hoe fier zal ik op zyne lauwrn wezen!
Hy is soldaet... hy loopt ten zegoprael,
Hy vliegt vooruit: hy is al generael!
Ziet, ziet, hy tapt kanon en zweerd en bommen
En dreigend stuift hy door de digte drommen!
De vyand vlugt het bliksmen van zyn staet!
Trompetten, schalt en viert zyn zegoprael!...
Myn generael, intusschen, doe
Op mynen schoot uwe oogjes toe.

Maer neeb, myn zoon, hoe zou uw moeder zuchten
En voor u 't bloedig spel des oorlogs duchten!

Oh! liever vloeije in 't heiligdom uw lot,
Ver van 't gevaer, en in 't gezigt van God!...
Wees gy die lamp die brandt voor 's Heeren oogen,
Zend smeekgebeden als reukwerk naer den hoogen,
Wees gy die wierook dien de Seraffen
Aen d'Eeuwige met zyn gezang komt biën!...
O myn leviet, intusschen, doe
Op mynen schoot uwe oogjes toe.

Gen! door liefde blind en opgewonden,
Heb ik uw wyze wetten, God! geschonden.
Zoo ik misdeed, straf, Heer! straf niet dan my;
Ik dwaelde: alleen dus heb ik schuld erby;
By eene wieg mag van een moeders lippen
Niet anders dan een vnerge bed onglippen!
God! kies gy zelf; want vaster is uw blik
En gy, gy ziet myn kind zoo geerne als ik.
En gy, myn wicht, myn engel, doe
Op mynen schoot uwe oogjes toe.
(Uit het fransch van A. Nettement).
Jan van W., student.

Sobieski koning van Polen,

HET ONTZEY VAN WEENEN(1).

Wie voelt in de onverbasterde aëren
Den liefdegloed voor God en Vorst?

(1) In 1683 vallen de Turken in Europa, verwoesten de landen op hinnen doortogt en dringen in Oostenryk om zich van daer in de overige streken te verspreiden. Het Christendom, de beschaving, de vryheid, alles liep gevaer. Op 't naderen der vyanden was de schrik in Weenen uitermate groot: een groot gedeelte vlugt; eenige dapperen blyven en smeeken Jan Sobieski, koning van Polen, om hulp. Deze christene held snelt toe met zyne koene Polakken, aenroepert God en behaelt den 2 September 1683 eene schitterende overwinning.

Hy hoore een daed der poolse scharen.
Een daed, die 's lands geschiednisblaren
Voor 't slopen van den tyd bewaren,
Bewaerd nog in der Polen borst!

Hy hoor den eeuwigen roem vermelden
Dien Sobieski voor zyn land
Bevocht, toen hy en zyne helden
De Turken driftig tegensielden
En hen, in de Oostenryksche velden,
Neërsmeten in het bloedig zand.

De Turk viel in Europa's landen
Het oord verwoestend waer hy toog
Of knellend in zyn slaesche banden
Wat voor zyn magt niet nederhoog.
God! eensklaps wendt hy zich op Weenen,
O ramp! wat doen in 't yslyk lot
By 't naderen van de Sarracenen?
Wat gaen zy doen de armzaelgen, God?

Daer staen de bange Weenenaren,
Van op de muren hunner stad,
Met kloppend hert, verbleekt, te staren
Op 't talloos heir der Turken, dat
By 't dordren van zyn woeste zangen
De kruin der bergen overtrekt
En met zyn digtgesloten rangen
En berg en dal en land bedekt.

Vlugt, Weenensvolk! in weinige uren
Is uwe stad geheel omringd!
Zie, hoe de vyand rond u muren
Zich altyd digt en digter dringt.

By dag werpt gy verveerde bliken
Op 't krielend woelen van dien drom.
Wiens vloekend tieren u doet schrikken

